

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan sopimuksen hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan joulukuussa 2002 solmitun sopimuksen, joka kattaa vuodet 2003-2006. Pohjoiskalotin koulutussäätiö on perustettu vuonna 1991 jatkamaan vuonna 1970 perustetun kolmen maan yhteisen aikuiskoulutuskeskuksen työtä. Sopimuksen mukaan Pohjoiskalotin koulutussäätiö järjestää työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta pääasiassa Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoiskalottialueita varten. Säätiön toiminta rahoitettaisiin koulutuksen ja muun toiminnan myyntituloilla. Sopimusvaltioiden työvoimaviranomaiset voisivat hankkia työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta säätiöltä. Hankittavan koulutuksen työvoimapolitiittinen

vastuu ja rahoitusvastuu kuuluisivat sopimusvaltioiden työvoimaviranomaisille. Maat sitoutuisivat hankkimaan tietyn määrän koulutuspaikkoja vuosina 2003, 2004, 2005 ja 2006. Koulutukseen valituille suomalaisille maksettaisiin työvoimapolitiittisesta aikuis-koulutuksesta annetun lain mukaiset opintososiaaliset etuudet. Suomi sitoutuisi vuosina 2003-2006 ostamaan vuosittain 70 koulutuspaikkaa. Sopimuksesta arvioidaan aiheutuvan vuosittain 1,28 miljoonan euron kustannukset. Sopimus on koulutuspaikkojen lukumäärää ja sopimuksen voimassaoloaikaa lukuun ottamatta sisällöltään samanlainen aiemman, vuosia 2000-2002 koskevan sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Asian valmistelu

Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan sopimuksen uusiminen on valmisteltu Ruotsin elinkeinoministeriössä Suomen työministeriön ja Norjan työ- ja hallintoministeriön kanssa neuvotellen. Vuosina 2000-2002 voimassa ollut sopimus on arvioitu, kuten sopimuksen artikla 11 edellyttää. Arvion suoritti Luulajan teknillisen yliopiston yhteis-

kuntatieteiden tutkimus- ja koulutuskeskus, CUFS, (Centret för forskning och utbildning i samhällsvetenskap vid Luleå tekniska universitet). Pohjoiskalotin koulutussäätiön antaman koulutuksen kokonaislaatu, koulutuksen sisältö, opettajien pätevyys ja suoritettujen tutkintojen monipuolisuus saivat myönteiset arviot. Norja, Ruotsi ja Suomi käyttävät kaikki koulutuspaikkansa ja opiskelijoiden työhön sijoittuminen koulutuksen pääty-

tyä on hyvä. Arvion tuloksena päädyttiin esittämään sopimuksen muuttamista kolmi-vuotisesta nelivuotiseksi. Muita muutoksia ei arvio sopimukseen aiheuttanut.

2. Nykytila

Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä tehtiin vuonna 1971 kolmevuotinen sopimus Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksesta ja vuonna 1974 sopimus kurssikeskuksen toiminnan jatkamisesta (SopS 10/1976). Vuonna 1991 perustettiin koulutussäätiö jatkaamaan entisen kurssikeskuksen toimintaa (SopS 112/1991). Suomi, Norja ja Ruotsi solmivat uuden sopimuksen 24 lokakuuta 2000 (SopS 61/2001). Maat sitoutuivat ostamaan koulutuspaikkoja vuosittain niin, että Suomi vuonna 2000 osti 50, Norja 100 ja Ruotsi 140 kurssipaikkaa. Vuonna 2001 paikat jakautuivat vastaavasti: Suomi 60, Norja 70 ja Ruotsi 140 paikkaa ja vuonna 2002 Suomi 70, Norja 70 ja Ruotsi 140 paikkaa.

3. Uuden sopimuksen tausta

Tähän asti sopimus on laadittu kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Vuodesta 2003 lähtien sopimus esitetään muutettavaksi nelivuotiseksi. Tällä muutoksella pyritään osaltaan myötävaikuttamaan siihen, että Pohjoiskalotin koulutussäätiön toiminta, koulutuksen suunnittelu ja laadukas toteuttaminen voisivat olla entistä pitkäjänteisempiä.

Ruotsin valtion vuotuinen tuki säätiölle on edelleen vuosittain kolme miljoonaa kruunua ja se maksaa säätiölle avustuksen, jolla kompensoidaan ne kulut, jotka aiheutuvat Suomelle ja Norjalle koulutuspalvelujen arvo n-lisäverollisuudesta. Näin koulutuspaikkojen

hinta pysyy jatkossakin kilpailukykyisenä Norjassa ja Suomessa ja keskimääräinen koulutuspäivän hinta pysyy sovittujen kustannusten puitteissa.

Suomen hankkimien koulutuspaikkojen määrän säilyttämistä vuosittain 70:ssä puoltavat sekä Pohjois-Suomen edelleen vaikea työllisyystilanne että Pohjois-Norjaan Hammerfestin edustalle rakenteilla olevan Snöhvit (Lumikki)-kaasukentän oletettavissa olevien Suomeen ulottuvien työllisyysvaikutusten kautta syntyvä työvoiman koulutuksen tarve.

Lumikki-kaasukenttä-hankkeen toteuttamiseen ei riitä Pohjois-Norjan oma työvoima. Työvoiman tarvetta on hyvin erilaisilla aloilla. Hammerfestiin tarvitaan 1200-1500 asentajaa, rakentajaa, ja palvelualan työntekijää, enimmäkseen tarvetta saattaa olla jopa lähes 2000 työntekijälle. Näitä ei ole Pohjois-Norjassa vapaana. Norjalaisilla on kuitenkin korkeat vaatimukset ammattitaidon suhteen. Suomalaisten suurimmaksi valtioksi Lumikki-urakoissa nähdään työvoiman saatavuus. Pohjoiskalotin koulutussäätiö toimisi merkittävänä edellä mainittujen alojen ammatillisen koulutuksen tarjoajana ja toteuttajana. Säätiöllä on myös pitkät perinteet pohjoismaisten kielten kouluttajana.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Suomi sitoutuu sopimuksen perusteella ostamaan vuodessa 70 koulutuspaikkaa vuosina 2003-2006. Budjettivaikutukset ovat vuosina 2003-2006 vuosittain 1,28 miljoonaa euroa. Varat sisältyvät talousarvion momenttiin 34.06.29 (Ammatillisen työvoimakoulutuksen hankinta).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklassa määritellään säätiön tarkoitus, tehtävät ja toimintaperiaatteet.

2 artikla. Säätiö on itsenäinen ja tulosvastuullinen. Se ei pyri voiton tavoitteluun ja mahdollinen ylijäämä on käytettävä sen oman toiminnan kehittämiseen.

3 artikla. Artiklassa määritellään Ruotsin valtion maksaman ylimääräisen avun suuruus. Vuosina 2003–2006 Ruotsin valtio maksaa kunakin vuotena säätiölle kolme miljoonaa Ruotsin kruunua. Lisäksi Ruotsin valtio sitoutuu avustamaan säätiön toimintaa summalla, jolla kompensoidaan Norjalle ja Suomelle koulutuspalvelujen lisäarvonverollisuudesta aiheutuvat lisäkustannukset.

4 artikla. Artiklassa määritellään säätiön hallituksen kokoonpano ja toimikausi. Kustakin maasta hallitukseen kuuluu kaksi jäsentä ja kaksi varajäsentä. Toimikausi on kaksi vuotta.

5 artikla. Säätiöllä on johtaja, joka vastaa käytännön toiminnasta. Johtajan valitsee säätiön hallitus nelivuotiskaudeksi.

6 artikla. Sopimusvaltioiden tulee edelleen maksaa kurssitoiminnasta aiheutuvat todelliset kustannukset. Maiden tulee neljännesvuosittain etukäteen suorittaa maksu tilaamistaan paikoista. Suomi sitoutuu hankkimaan säätiöltä vuosina 2003-2006 vuosittain 70 koulutuspaikkaa. Vuosina 2003-2006 Norja sitoutuu ostamaan 85 vuotuista koulutuspaikkaa ja Ruotsi 140 vuotuista koulutuspaikkaa.

7 artikla. Säätiön tulee asettaa toiminnalleen tavoitteet ja varmistaa niiden toteutuminen.

8 artikla. Sopimusvaltiot sitoutuvat lisäksi maksamaan majoituksesta aiheutuvat todelliset kustannukset, ja kunkin vuoden alussa ilmoittamaan vähimmäistarpeensa.

Tämäkin kustannus maksetaan etukäteen neljännesvuosittain.

9 artikla. Kurssilaisten opintososiaalisten etuuksien määrittelystä ja maksamisesta vastaa se lähettäjämaa, jonka työvoimaviranomaiset valitsevat oppilaat.

10 artikla. Muille toimeksiantajille myydyistä palveluista ja tuotteista mahdollisesti saadun huomattavan voiton sijoittaminen säätiön omistuksessa olevaan osakeyhtiöön.

11 artikla. Sopimusvaltioiden työmarkkinakysymyksistä vastaavat ministeriöt arvioivat säätiön toimintaa joka neljäs vuosi ja tekevät aloitteen sopimuksen mahdollisesta muuttamisesta.

12-14 artiklat. Sopimuksen voimaantulo- ja irtisanomissäännökset.

2. Sopimuksen voimaantulo ja irtisanominen

Sopimus on Norjan ja Ruotsin osalta tullut voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Koska sopimuksen voimaantulo vaatii eduskunnan suostumuksen, se tulee Suomen osalta voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun Suomi on ilmoittanut Ruotsin ulkoasiainministeriölle sopimuksen hyväksymisestä. Koska kuluvan vuoden talousarviossa on osoitettu tarvittavat varat, on Suomi kuitenkin osallistunut säätiön toimintaan vuoden alusta. Jos jokin osapuoli irtisanoo sopimuksen, se lakkaa olemasta voimassa vuoden kuluttua siitä päivästä, jona Ruotsin ulkoasiainministeriö on vastaanottanut irtisanomismoituksen. Työmarkkinakysymyksistä vastaavien ministeriöiden on irtisanomisen tapahduttua tehtävä aloite säätiön toiminnan jatkamista koskevista neuvotteluista.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimus ei sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Sopimuksen 6 artiklan perusteella maat sitoutuvat tilaamaan koulutusta laitokselta vähintään vuosiksi 2003, 2004, 2005 ja 2006. Sopimus sisältää täten valtion talousarvioon liittyviä sitoumuksia useaksi vuodeksi, joten edus-

kunnan hyväksyminen on tältä osin tarpeellinen.

Edellä esitetyn perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että eduskunta hyväksyisi Tukholmassa 20 päivänä joulukuuta 2002 Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä tehdyn sopimuksen.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Sinikka Mönkäre*

SOPIMUS SUOMEN, NORJAN JA RUOTSIN VÄLILLÄ POHJOISKALOTIN KOULUTUSSÄÄTIÖSTÄ

Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitukset, jotka vuonna 1990 sopivat Pohjoiskalotin koulutuskeskuksen perustamisesta, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Pohjoiskalotin koulutussäätiön tehtävänä on järjestää ja kehittää koulutusta etupäässä Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisimpien osien työmarkkinoiden tarpeisiin. Säätiö voi myös myydä koulutustoimintaan liittyviä palveluita ja tuotteita.

Koulutustoiminta on järjestettävä joustavasti ottamalla huomioon asianomaisten maiden ja ennen kaikkea kalottialueen tarpeet. Säätiön tulisi kehittää yrittäjätietouden osuutta koulutuksessa. Säätiön on työskenneltävä pohjoismaisen yhteistyön lisäämiseksi, ja opetus on järjestettävä siten, että suomen, norjan ja ruotsin kielen hallitsevat opiskelijat voivat sitä seurata. Säätiön tulisi pyrkiä antamaan opiskelijoille sellainen ammattipätevyys, joka edistää liikkuvuutta pohjoismaiden työmarkkinoiden välillä. Säätiön tulisi pyrkiä laatimaan koulutusten sisällöt ja menetelmät niin, että ne soveltuvat sekä naisille että miehille.

2 artikla

Säätiön toiminta rahoitetaan pääasiassa kursseista ja toimeksiannoista saaduin tuloin. Säätiön tavoitteena ei ole voiton tuottaminen. Syntyvä ylijäämä voidaan käyttää seuraavien toimintavuosien mahdollisen alijäämän kattamiseen tai siirtää muutoin säätiön toimintaan.

3 artikla

Ruotsin valtio sitoutuu tällä sopimuksella tukemaan säätiön toimintaa vuotuisella kol-

men miljoonan kruunun suuruisella määrärahalla vuosina 2003-2006. Varoja voidaan käyttää ainoastaan henkilöstön kehittämiseen, markkinointiin, opintososiaaliseen toimintaan sekä koulutuksen sopeuttamiseen eri maiden tarpeisiin.

Kysymystä siitä, jatkaako Ruotsi tämän jälkeen tuen maksamista, on käsiteltävä työvoimakysymyksistä vastaavien ministeriöiden joka neljäs vuosi suorittaman toiminnan seurannan yhteydessä.

Ruotsin valtio sitoutuu lisäksi tällä sopimuksella osallistumaan säätiön toimintaan liittyviin kustannuksiin vuosina 2003-2006 vuosittain vahvistamansa summan suuruisella lisämäärärahalla. Varoja voidaan ainoastaan käyttää kompensoimaan niitä lisäkustannuksia, joita Ruotsin koulutuspalvelujen arvonlisäverollisuudesta arvioidaan aiheutuvan Suomelle ja Norjalle.

4 artikla

Säätiön hallitukseen kuuluu kaksi jäsentä kustakin maasta, Suomesta, Norjasta ja Ruotsista. Kullekin jäsenelle valitaan varajäsen. Jäsenen ja varajäsenen nimittää ja eron myöntää asianomaisen maan hallitus tai vastuullinen ministeriö. Toimikausi on kaksi vuotta.

5 artikla

Säätiön johtaja palkataan nelivuotiskaudeksi, mutta erikseen neuvottelemalla kautta voidaan pidentää kahdella vuodella. Johtajaksi pyritään valitsemaan henkilö, joka on muun sopimusmaan kansalainen kuin viran kaksi edellistä haltijaa.

Otettaessa kouluttajia säätiön palvelukseen tulisi Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä pyrkiä noudattamaan näiden maiden opiskelijoiden määrää vastaavaa jakaumaa.

6 artikla

Ennen kunkin toimintavuoden alkua maat tekevät säätiön kanssa sopimuksen, jossa ne sitoutuvat ostamaan tietyn määrän koulutuspaikkoja kyseiseksi budjettivuodeksi. Ostosopimus tehdään, kun ensin on käyty neuvottelut koulutuspaikkojen sisällöstä, hinnasta ja laadusta. Maiden on kuukausittain maksettava säätiölle vähintään yksi kahdestoistaosa kyseiselle vuodelle sovittujen kurssipaikkojen koko vuoden hinnasta.

Edellyttäen, että tarjous on hinnan ja laadun suhteen kilpailukykyinen ja että tarkoitukseen osoitetaan tarvittavat varat, Suomi ostaa vuosina 2003-2006 vuosittain 70 kurssipaiikkaa ja Norja ja Ruotsi vastaavasti 85 ja 145 paikkaa.

7 artikla

Säätiön tulee asettaa toiminnan tavoitteet ja varmistaa, että ne toteutuvat tyydyttävällä tavalla.

8 artikla

Sopimusmaat maksavat opiskelijoittensa tosiasialliset asumiskustannukset. Ennen kunkin toimintavuoden alkua maat tekevät säätiön kanssa sopimuksen, jossa ne sitoutuvat maksamaan omien opiskelijoittensa käyttöön varattujen asuntojen vuokrat, edellyttäen, että hintaa ja laatua koskevat neuvottelut käydään ja tarkoitukseen osoitetaan tarvittavat varat. Maiden on etukäteen kuukausittain/neljännesvuosittain maksettava säätiölle sovitut asumiskustannukset.

9 artikla

Säätiön järjestämään työvoimapolitiiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden, joiden valitsemisesta kansalliset työvoimaviranomaiset päättävät, on saatava asianomaisen maan työvoimaviranomaisten määräämät etuudet. Nämä etuudet maksaa kotimaan viranomainen.

10 artikla

Mikäli palveluiden ja tuotteiden myyminen muille toimeksiantajille kuin 1 artiklassa tarkoitetuille on huomattavaa, tämä liiketaloudellinen toiminta voidaan sijoittaa säätiön omistuksessa olevaan osakeyhtiöön. Näin luodaan selkeämmät edellytykset kilpailutamisen piiriin kuuluvalla säätiön toiminnalle.

11 artikla

Työvoimakysymyksistä vastaavat ministeriöt seuraavat ja arvioivat joka neljäs vuosi säätiön toimintaa ja sopimuksen mahdollista tarkistamistarvetta. Ruotsalainen sopimuspuoli tekee aloitteen seurannan suorittamisesta. Sopimuksen muuttamista koskevat neuvottelut on käynnistettävä viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2006.

12 artikla

Tämä sopimus tulee Norjan ja Ruotsin osalta voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Suomen osalta se tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun Suomi on ilmoittanut Ruotsin Ulkoasiainministeriölle sopimuksen hyväksymisestä.

Tällä sopimuksella kumotaan 24 päivänä lokakuuta 2000 tehty sopimus Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä.

13 artikla

Jos jokin osapuoli irtisanoo sopimuksen, se lakkaa olemasta voimassa vuoden kuluttua siitä päivästä, jona Ruotsin Ulkoasiainministeriö on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen. Työvoimakysymyksistä vastaavien ministereiden on irtisanomisen tapahduttua tehtävä aloite säätiön toiminnan jatkamista koskevista neuvotteluista.

14 artikla

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale talletetaan Ruotsin Ulkoasiainministeriöön, joka toimittaa siitä oikeaksi todistetut jäljennökset muille osapuolille.

Tämän vakuudeksi valtuutetut edustajat

ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Tukholmassa 20.12.2002 yhtenä
suomen-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappa-

leena, jonka kaikki tekstit ovat yhtä todistus-
voimaiset.